

Vojak, ki stoji z nabito puško na straži, te že meri od nog do glave, češ, kaj neki išče radovedni „gjaur“ po teh prostorih. Zato je najbolje, da izginemo.

XIX.

Vsakomur izmed častitih bravcev je gotovo vsaj po imenu znana svetovno in zgodovinsko glasovita džamija Aja Sofija.

Že cesar Konstantin je sezidal kraj svoje palače malo cerkev in jo posvetil sv. Modrosti božji (στη ἁγία σοφία). Popravljali so to

se mu ni, da se bo enkrat ta krasna cerkev izpremenila v prvo turško džamijo.

L. 1453. so si Turki osvojili Carigrad. V Aji Sofiji se je zbrala in zaprla ogromna množica vernega ljudstva, ki je zaklenila vrata za seboj. Turki so razbili vrata, in v cerkvi se je pričelo grozovito klanje. 3000 je bilo pobitih samo mož; žene in otroke so divji sovražniki odpeljali in prodali v sužnost. Vojaki so oropali cerkev do golega, razdejali in razbili vse, kar je kristjanom svetega. Mohamed II. jo je slovesno posvetil v turško džamijo.

Legenda pripoveduje, da je duhovnik ravno opravljal presveto daritev, ko so Turki pridrli v cerkev. Zapustil je oltar, vzel seboj kelih in izginil za nekimi vratmi. Zid se je sklenil za njim. Tisti dan pa, ko bo Aja Sofija zopet postala krščanska cerkev, se bodo vrata odprla, in duhovnik bo nadaljeval sv. mašo.

Za serajskim vrtom sem korakal po kamenitem tlaku navzgor, dokler nisem prišel na prostorni trg pred Ajo Sofijo.

Tempelj božje Modrosti, ki je bil skoraj

Carigrad: Aja Sofija.

cerkev in popravljali, dokler je ni dal cesar Justinian sezidati popolnoma iznova. Hotel se je ovekovečiti z monumentalno stavbo. Iz vseh delov sveta so znašali zanjo najdragocenejše gradivo in po nekaj letih so jo slovesno posvetili l. 537. Justinian je baje ob tej priliki vzkliknil: „Salomon, jaz sem te prekosil!“ Dragocene posode, zlati svečniki in čudovito-lepi oltarji so jo krasili. Posebno lep je bil, kakor pripoveduje zgodovina, veliki oltar, ki se je lesketal v biserih in dragih kamenih.

Ko se je stavila Aja Sofija, o Mohamedu še ni bilo ne duha ne sluha. Sv. Modrosti jo je posvetil cesar Justinian, pa še sanjalo

tisoč let kras celega krščanskega sveta, in ki je že nad štiristo let eno prvih svetišč izlamskih, je, lahko rečemo, najlepša bizantska stavba. Sezidana je na kvadratnem podstavu. Na vseh štirih voglih stojé visoki, sloki minareti. Pred džamijo vidiš prostorno dvorišče, ki pa nima v sredi vodnjaka, kakor jih imajo druge džamije; tudi ni ob njenih stenah kamenitih umivalnikov, kakor jih je takisto videti drugod.

Na štirih in velikanskih stebrih počiva ogromna kupola; široka je 32 m in njen vrh se vzdiguje 65 m nad zemljo. Ob straneh jo obdaja osem manjših kupol. Vrh glavné kupole pa blešči turški polumesec.